

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.
П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. „Свободи“: ВЕrgen 4-0237—4-0807
Тел. У. Н. Союзу: ВЕrgen 4-1016

THREE CENTS in the United States of America.
FIVE CENTS elsewhere.

НЕОБМЕЖЕНИЙ МІЖНАРОДНИЙ РИНОК ДЛЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ПІСЛЯВОЄННОЇ ПРОДУКЦІЇ

Після війни вітвориться необмежена нагода для американського промислу як в самій Америці, так ще більше на міжнароднім ринку. Таке заповів секретар торгівлі Джесі Джовнс у своїй промові на засіданню Ньюйорської Торговельної Ради. За заслуги для розвитку американської торгівлі вручено Джовнсові медалю. Джовнс висловив інакші думки про забезпечення світового миру, ніж американська публіка привикла до сі чути від деяких державних мужів. Він сказав, що ні політичні, ні мілітарні плани не збережуть світового миру, коли буде економічна боротьба. Теж

звернув увагу американським бізнесменам, щоби вони перестали легковажити заграничний ринок збуту для своїх продуктів, бо він у післявоєнних часах дасть неймовірні можливості для американського бізнесу. Природно, що ми теж не можемо призабути на наші власні потреби після війни. „Подумайте лише, що ми потребуємо нових домів, нових доріг, нових автомобілів, домашньої обстанови, електричних приладів та приладів до нових винаходів... Усе те мусить бути випродуковане, а уряд, поскільки буде міг, цьому допоможе” — заявив Джовнс.

ВІДПОВІДЬ НА КНИЖКУ СОРОКІНА „РОСІЯ І АМЕРИКА”

Недавно подали ми зміст книжки „Росія і Америка”, яку написав росіянин П. А. Сорокін, що є професором і деканом соціологічного департаменту Гарвардського Університету. В тій книжці проф. Сорокін пробує доказувати, що політичний режим Сталіна „вже не різниться від теперішнього політичного режиму в Америці”. Проти такого твердження виступив з дуже гострою критикою приятель проф. Сорокіна і його бувший товариш з російської партії соціалістів-революціонерів. Є ним В. Зензінов, що в газеті „Новое Русское Слово” лише, що ціла книжка проф. Сорокіна є баламутою, як і ціла його політика, яка є оперта на неправдивих фактах. Він не може припустити, як може проф. Сорокін не добачувати великої різниці між політичним режимом Сталіна і сучасним американським режимом. А коли протє проф. Сорокін ось таке виписує, то на це мусить бути якась причина. І Зензінов зачинає, як каже з прикрістю, подавати життєліс проф. Сорокіна з його виходом з партії ес-ерів і заявою, що він уже ніколи не буде займатись ніякою політикою, а тільки наукою. За це, каже Зензінов, дістав проф. Сорокін від Леніна велике признание, а потім був висланий до чужих країв для студій і науки, а вкінці опинився в Америці. Тепер, каже Зензінов, він зламав слово й взявся знов до політики, виславляючи режим Сталіна аж до цієї міри, що вже порівнює його навіть з режимом Злучених Держав.

ВІЙНА З РОСІЄЮ — ЗА ПОЛЬЩУ!

„Нови Свят” цитує з коломни пані Елінор Рузвелт „Мій День” те, що вона написала 19. вересня 1939 року, коли Совети пішли проти Польщі, як на неї напав Гітлер. Пані Рузвелт погодилася тоді з тим, що пише пані Ен О'Гер МекКормир, що війна Росії з Польщею заповідає нову світову війну. І то війну з Росією — за Польщу. „Нови Свят” приписує пані Рузвелтовій, що вона „вже в 1939 році передбачувала конечність війни з Росією за Польщу”. При тому нагадує, що в тому самому часі Вячеслав Молотов, советський комісар заграничних справ, заявив російському народові через радіо, що „Польща розпалася і перестала існувати”...

ЧЕРВОНА АРМІЯ ЗАХОПИЛА КРИЧІВ

Російські війська заняли Кричів, важний оборонний і комунікаційний пункт в Білоруси. Далі на полудне лютує завзятий бій за Київ. Російська артилерія острілює німецькі позиції на близьку відаль зо східного берега Дніпра в місці, де ріка найвужча. Німецька артилерія стріляє зо старинних чернечих келій.

ЗАВЗЯТІ БОІ СЕРБСЬКИХ ПАРТИЗАНІВ З НІМЦЯМИ

Люті руколашні бої йдуть у Сусаку, хорватським передмістю італійського порту Фіюме. Рівночасно югословіяни висилають нові скріплення для партизанських відділів, що ввійшли до Австрії, розтаборилися на горах та звідти нищать німецькі залізничні лінії.

Німці покидають Неаполь

НОВЕ ВИСОКЕ ВІДЗНАЧЕННЯ ВОЯКА-УКРАЇНЦЯ

Місцевий часопис міста Вунсакет, Ровд Айленд, подає, що Антін Беднарчук, молодий українець з цього міста, що є штабовим сержантом при летунстві, одержав одно з найвищих американських військових відзначень, а саме „Дистингвішд Флаінг Крос”. Передше відзначено його двічі: раз дістав „Ліджен оф Меріт”, а другий раз „Ер Медаль”. Усі ті відзначення дістав за відвагу, виявлену в налетах з Англії на землі, що є під нацистівською окупацією. Часопис згадує, яку відвагу і зручність виявив Беднарчук у різних летунських катастрофах, та як він сам оди боровся над Парижем з цілою гурмою ворожих бойовиків, поки не надлетіла американська допомога, яка допомогла йому доставити підправлену Літаючу Фортецю назад до Англії. А. Беднарчук зголосився до армії ще в 1940 році, але його тоді не прийнято, бо бракувало одного пальця, що його стратив у дитинстві. Аж в 1942 році вступив до летунського корпусу, скінчивши передом курс летунської механіки.

З ПОЛЬСЬКОЇ ЖІНОЧОЇ КОНВЕНЦІЇ

З нагоди конвенції польського жіночого запомогового товариства „Звйонзек Полек” виголосив у Філадельфії по Службі Божій провінціал В. М. Циман проповідь, яку закінчив такими словами: „У ваших нарадах повинна горувати думка, що тільки тоді Польща не буде покривджена, коли ціла Польонія, всі польські великі організації будуть впоминатись сильними голосами, щоб наступив справедливий мир, за який боремося”. Замітне й те, що на „пописах молоді” цієї польської організації „найбільші брава дістали тим разом гуцули і турале”. Отже були там і „гуцульські танці”, а може й заблудивші гуцульські діти... Бо ніде правди діти, а ще й досі є багато української крові в польських, російських чи словацьких організаціях. Ще згадатиб, що ця жіноча організація ухвалила \$100,000 на „Фонд Ратування Польських Дітей”, як теж занялась організацією збірки дальших фондів. Іде тут у першу чергу про ратування тих польських дітей, що їх вивезено з Советів та які перебувають в Перзії й на Близькому Сході.

Побиті німецькі війська відступили з горючого Неаполю на північ, а американські танцирні авта віхали до нього з півдня. Німці думають видно боронитися на горбах між Неаполем і Римом, що лежить 135 миль далі на північ.

Берлінське донесення до шведських газет каже, що німці мусили евакуувати Неаполь сприво-ду „комуністичної революції” й небезпеки висадження нових альянтських підкріплень.

СТРИЧА БАДОЛІА З АЙЗЕНГОВЕРОМ

На британським воєнним кораблі „Нелсоні” в порті Мальті стрінулися генерал Айзенговер, головний альянтський командант на Середземному морю, і генерал Бадоліо. Кожний мав зі собою штаб знавців. Предметом нарад була війна проти Німеччини.

БОМБОВИКИ ЗНОВУ ЗВЕРТАЮТЬ УВАГУ НА РУРЩИНУ

Останнього дня вересня британські й канадійські літаки вперше в цьому місяці збомбардували Рурщину. Найбільше потерпів промисловий центр Бохум, котрий літаки оставили одним морем пожару. Це був пятий напад цієї війни на це місто, що має великі хемічні підприємства.

З ЗАКЛИКУ УКРАЇНСЬКИХ ІМІГРАНТІВ

Виділ Філії Товариства „Прогресива” в Бериссо в Аргентині видав поклик до українських імігрантів в Аргентині, визнаючи їх „не затрачувати своєї національної чести” і обєднуватись для спільної праці. Читаємо у відозві:

„Хотяй як терпіли би ми, хотяй як любили би нашу обездолену Україну, однак одинцем ми безсилні, майже безкорисні. Нам потрібно спільноти, нам необхідно бути всім разом, бо одна тільки наша Мати Україна і ми одинокі її діти. Забудьмо на хвилину дрібні особисті непорозуміння, котрі в порівнанню до загальних справ, так пекучих в даний момент, не уявляють з себе жадної вартости. Ту енергію і час, котрі без потреби витрачуємо на полагоджування марних особистих непорозумінь, спрямуймо всі в однім напрямі, в напрямі тих страхіть, які переживає наш народ”.

Ціль цього заклику — відновити приспане народне життя, скріпити просвітну акцію та успішно відбивати всякі напади ворогів українського народу.

LIBRARY OF CONGRESS WASHINGTON D. C.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Вирішальні місяці перед нами

У Вашингтоні відбулася дводневна конференція провідників промислових підприємств, робітничих організацій і часописів з урядниками уряду й офіцерами збройних сил краю. На основі урядових звітів, котрих учасники конференції обіцяли не виявляти, конференція, як каже підсекретар Петерсон, прийшла до переконання, що найтрудніша частина війни стоїть ще перед нами.

Учасники конференції зрозуміли теж, що найближчих 12 місяців буде мати для війни вирішальне значіння. Тому якенебудь звільнення темпа продукції воєнного матеріалу не є оправдане. Якраз протилежно, в інтересі тотальної перемоги край мусить далі піддержувати продукцію воєнного матеріалу на дотепершній висоті.

На цю заяву представника уряду відгукнувся представник автомобільної юнії, що належить до Сі-Ай-О, словами: „Якенебудь звільнення темпа або самодовілля на домашньому фронті поважно загрозить нашим офензивним

планам, продовжить війну й зробить нашу остаточну перемогу більше коштовною”.

Самий президент Конгресу Промислових Організацій ствердив, що конференція підчеркнула більшу потребу з боку так робітників, як підприємців, приложитися пильніше, ніж це було досі, та достарчити нашим силам всего сущого ристунку, потрібного для виграння війни.

Представник газетярів заявив, що конференція дала газетярям повний правдивий образ світу в війні та що подібні конференції повинні би відбуватися й в майбутньому. Він звернув увагу на загальну людську тенденцію давати баламутитися великими просторами світу. Подібні конференції з представниками уряду й збройних сил видно повертають людям поняття, як всі воєнні події по всему світі повязані зо собою та як кожна подія впливає на остаточний вислід війни. Те, що робиться в Америці в продукції, відбивається рішальним відгуком по всіх побоевищах світа.

Додаймо одного доляра до передплати!

Цікава поява: Коли ми заговорили про важкий фінансовий стан „Свободи” в часі її 50-літнього ювілею і піддали, щоби читачі добровільно піднесли річну передплату на одного доляра, щоб уможливити даліше видавництво в дотепершнім розмірі та по змозі його поліпшити — перші, що відізнались на це, були три українські жінки. Відзиваються й інші, а всіх їх імена будуть проголошені в списі жертв чи інакше. Та це не є справа одиниць, а така, яку всім нам треба взяти собі до серця і розуміти її менш більш так, як це пише, наприклад, гром. Г. Підскальний з Оліен, Н. Й., в листі до Свободи. А пише ось що:

„В залученню посилаю одного доляра з нагоди Ювілею „Свободи” як додаток до передплати. Припускаю, що ось так поступить кожний читач „Свободи”, що пришло після своєї спроби додаток до передплати, або окремий дар. Це наш обовязок так поступити, бо це є свого роду признання „Свободи” за її 50-літню просвіту, яку ширила серед нашого загалу. „Свобода” не отримує ніяких „пособій”. Вона немає „безплатних кореспондентів” і „безплатних телеграм”, які надсилали б їй чужі агенції, а втримується виключно нашими власними силами, головню ось тими 30 центами,

ми, що їх одержує місячно від тої частини членів У. Н. Союзу, що отримують часопис. І те важне, що редакторський матеріал в „Свободі” то не є чужопоклонний і рабський, як це є з тими, що одержують „безплатні статті” чи „каблеграми”. Ось і тому нам самим треба дбати про „Свободу”. Саме тому, що вона є справді вільною, вона заслугує на наше повне попєртя”.

Ось це письмо секретаря 363 відділу У. Н. Союзу повинно промовити до інших відділових урядників та всього членства У. Н. Союзу. А говоримо про Союзівців тому, бо всі інші, що одержують Свободу, платять за неї повну передплату, себто річно \$7.

Зазначаємо, що звертаємось до доброї волі Союзівців, бо не можемо, ні не пробуємо, когось до цього змушувати. Звертаємось за добровільною піддержкою, що є сьогодні для кожного зрозуміле, бож ціна за часопис є для Союзівців та сама, що була ухвалена ще тому малощо не 25 років... Значить, що навіть при найліпшій і найощаднішій господарці й при всяких інших обмеженнях таки годі доказати нам такого чуда, щоби могли в теперішніх обставинах видавати часопис з такими передплатами.

Можливо, що такий наш під-

хід не промовить до тих, що їм того роду справи байдужі. Та ми рахуємо на найсвідомішу частину громадянства, що, як це звичайно в нас буває, сповнить свій власний обовязок, як і за тих, що його не розуміють чи не хочуть розуміти. Теж не хочемо робити задля цієї справи великого гомону, бо хотіли б бачити, що за 50 років „Свобода” виховала ряд таких громадян, що самі розуміють, що вони самі мають подбати про свій власний часопис.

ЩЕ ОДНА ТЕЛЕГРАМА — З МОСКВИ

Комунізуюча „Карпатська Русь” теж дістає з Москви „спеціальні телеграми”. В числі з 1. жовтня б. р. подано теж таку телеграму п. н. „Свобідна Полтава”, в якій якийсь Федір Кова пише між іншим таке: „Коли заходило питання, чи Україна має жити чи згинуть, Полтава з цілого серця піддержувала гетьмана Богдана Хмельницького, котрий переконався, що єдина дорога спасення для українського народу це його обєднання з його великим і благородним рідним братом — русским народом. Скоро після цього, Полтаві знов припала доля доказати вірність України своїм даному слову, показати таку відвагу і хоробрість, що світ здивувала. Велика битва під Полтавою між русскими військами і військами шведського короля Карла XII, 27. червня 1709, закріпила єдинство обидвох народів потоками русскої й української крові, яка плила разом”.

Ось такими то „спеціальними телеграмами” засипує тепер Москва большевицькі та кацапські газети в Америці. Виступає уже з такими „історичними доказами”, в яких навіть не згадує „зрадника Мазепу”, а тільки славить „історичне єдинство”...

КНИЖКА ПРО ТЕРПІННЯ СЕРБСЬКОГО НАРОДУ

Сербська православна єпархія Злучених Держав Америки і Канади видала англійською мовою книжку „Мартирдом оф Ди Сербс”, в якій подає документи, звязані з переслідуванням сербської православної церкви та з мучеництвом сербського народу. Книга має 302 сторони і коштує \$2.

ДІСТАНУТЬ ЗАНЯТТЯ**ПОТРІБНО МУЖЧИН ДО МИТТЯ ТРОКІВ**

Стале заняття. Тиждєна платня \$39.14. Праця в Гобокен у воєнній індустрії. Треба мати драйверс лайсенс. Голоситись до: 190,-

JOHN J. CASALE, Inc.

510 W. 21st St., New York City. Chelsea 3-6200.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіза крові для подружого свідцтва.
● Гемороїди й желяки лікується без операції.
223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST., NEW YORK CITY. Room 14. GRamercy 7-7697
Офісові години 10—7:30; неділя 11—1:30.
Жінка-доктор до обслуги.
X & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МЕНВІЛ, Р. АЙ. — Надзвичайні збори Тов. ім. М. Драгоманова, від 181. відбудуться в неділю, 3. жовтня, в годині 3. пополудні, в У. Н. Домі на Компілай Гид. Взиваємо всіх місцевих і позамісцевих членів прийти на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Неприятний член буде каранний. — Ю. Ясінчук, предс.; П. Тняк, кас.; П. Черкас, секр.

EVERYBODY SAVING IN EVERY PAYDAY 10% WAR BONDS

МИРОН ЛИТВИН І СИН**УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ**

Обслуга щира і чесна
383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні так
низькій як \$150.
ОБСЛУГА НАЙКРАЩА
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 East 5th St.,
NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ Й ОКЛИЦЮ**МИХАЙЛО НАСЕВИЧ**

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. MARKET 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MEIrose 5-6577

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН

І вище
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN FUNERAL HOME

433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4648